

Referat dialogmøte rovdyrerstatninger Oppdal 15. april 2015**Tid: Onsdag 15. april kl 19.00 – ca. kl 22.00****Sted: Oppdal Turisthotell**

Deltakere: ca. 30 bønder to saksbehandlere fra Oppdal og Rennebu kommuner. I tillegg møtte Fylkesmannen, Sør-Trøndelag Bondelag og Norsk Sau og Geit v/Beiteprosjektet

Møteleder: Frank Røym, Sør-Trøndelag Bondelag.

Møteleder Frank Røym ønsket velkommen til møtet og orienterte om bakgrunn for møtet.

Flere saueiere har Brev fra Fylkesmannen (FM) om erstatninger. Det er viktig å øke kommunikasjonen mellom forvaltning og brukere og dette var siste i serie av 5 møter rundt om i fylket. Følgende ble presentert i panelet.

- Eivind Saastad Mjøen, Sør-Trøndelag Sau og Geit
- Eva Dybwad Alstad, Fylkesmannen, Landbruksavdelingen
- Kjell Vidar Seljevoll, Fylkesmannen, Miljøvern avdelingen
- Stein Arne Andreassen, direktør, Miljøvern avdelingen
- Per Fossheim, prosjektleder FKT-prosjektet, Norsk Sau og Geit (+ NB og NBS)
- Bjørn Wæhre, Nortura

Frank R. presenterte videre ”Ny” forskrift om erstatninger, tema, samt plansjer om tetthet lam, tapstall og taps% i Trøndelag. Tap av antall lam er spesielt stort i Oppdal kommune og det utgjør et stort tap av matproduksjon i kommunen.

Deretter fikk **Kjell Vidar Seljevoll** ordet og orienterte om regelverk og erstatninger i 2014. Presentasjonene blir lagt på våre hjemmesider. Han berørte følgende tema:

- Iverksetting av vedtatt politikk, og effekt av denne. Erstatning, ikke fast økonomisk ramme. FKT har en økonomisk ramme.
- Aktørene: Klima og Miljødepartementet, Rovviltneimnda, Miljødirektoratet (som drifter elektronisk søknadscenter og www.rovbase.no), FM (erstatning, skadefelling, båsfangst, lisensfelling, skadefelling, ettersøk skadet rovvilt), Naturoppsynet. www.rovdata.no er en nasjonal leverandør av bestandstall, mangler rapport kongeørn (vil komme)

Vår dato	Revisjon	Vår referanse
20.04.2015		15/00232-7

- Naturmangfoldsloven § 19: Skal gi full erstatning for tap til fredet rovvilt. Mye er likt i ny og gammel forskrift. Krav om individliste vedlagt søknad; kan gi denne informasjonen ved å gi innsyn via sauekontrollen. Krav om kodemerking mor-dyr på beite i forhold til lammetall.
- Erstatning etter skjønn
 - o Faste kriterier § 7
 - o Andre forhold § 8 (jfr. tidl forskrift)
- Normaltap? Tap uten forekomst av rovvilt, 8- 10 år uten avbrekk. Sak sivilombudsmannen gir føringer.

Etter dette var det mange spørsmål fra salen som gikk på beregningen av ”normaltapet” og hvorfor det ikke ble erstattet alt inn til normaltap. Videre ble det påpekt for dårlig begrunnelse i vedtak og det ble stilt spørsmål ved om hvorfor alle hadde fått samme avkorting av erstatning. Mange hadde beiteområdene sine inntil nabofylker der naboene hadde fått andre vedtak om erstatninger.

Fylkesmannen (Seljevoll og Andreassen) viste til at regelverket fastsatt av Miljødirektoratet pålegger Fylkesmannen å foreta en skjønnsmessig vurdering der søknad om erstatning vurderes etter § 8 og å gjøre en vurdering av alle tilgjengelige data. Forskning har vist at sau og lam blir tapt på beite på grunn av en rekke årsaker, slik som ulykker, sykdom, rev og andre ikke freda rovvilt. Selv om slike årsaker også ligger inne i det beregnede normaltapet (for eksempel 1973-1980) er det ikke gitt at alt tap over normaltap skyldes fredet rovvilt. Dette må kunne sannsynliggjøres.

I saker der kriteriene i § 7 er oppfylt vil alt tap over normaltap bli erstattet. Foruten tap som er påvist til andre årsaker, der dette overskrider normaltapet. Påviste tap som kan erstattes etter § 6 erstattes uavhengig av normaltap.

Årsaken til at de fleste har fått samme nivå på erstatningene i Oppdal i 2014 er at det er lagt betydelig vekt på at beitebrukere i samme beiteområdet gis mest mulig lik behandling. Påviste skader av fredet rovvilt i beiteområdet blir i større grad enn tidligere ansett som fellesinformasjon for beiteområdet. Og hvem som er eier av det tapte dyret er mindre vektlagt. Det er også begrenset kapasitet til å foreta svært detaljerte vurderinger av hver enkelt søknad. Fylkesmannen har mange søknader som skal behandles på relativt kort tid.

En del i salen tok avkorting av erstatning som en anklage på dårlig drift og dårlig tilsyn. Det ble videre stilt spørsmål om kopplam som beiter hjemme.

Dagens regelverk legger til grunn at alle dyr i besetningen skal være med i søknaden om erstatning, også kopplam og andre som blir holdt på heimbeite hele sommeren. Normaltapet regnes av hele besetningen. Følgelig må også tapet på dyrene som holdes på heimbeite i utmarksbeiteperioden være med under totaltapet i besetningen i søknaden selv om de går hjemme og ikke er utsatt for tap til rovdyr.

Mange var svært kritiske til den omtalte uttalelsen fra Sivilombudsmannen og mente det var på tide å bringe saken opp på nytt over denne instansen.

Vår dato Revisjon
20.04.2015

Vår referanse
15/00232-7

Bjørn Wæhre fra Nortura orienterte om sauekontrollen og hvor viktig det er at alle brukere er med der. Dette er brukerens egne tall og alle annen enn egen bruk må godkjennes av bruker. Tallene viser stor avls- og driftsframgang siden oppstart av sauekontrollen. Det kom et par kommentarer om registrering av tap til rovdyr.

Eva Dybwad Alstad fra Fylkesmannen, Landbruksavdelingen, om forebyggende og konfliktforebyggende tiltak (FKT).

Dette er en tilskuddsordning finansiert over Klima og Miljødepartementets budsjett. Målsettingen med tilskuddsordningen er å forebygge, og begrense, skade av rovvilt på husdyr og tamrein på beite (forebyggende tiltak), og å begrense ulemper med rovvilt for lokalsamfunn og andre grupper (konfliktdependende tiltak).

I år ligger det an til at vi har mer romslige rammer på FKT i Sør-Trøndelag i forhold til tidligere år (3,4 mill kr til tiltak). Foreløpig har vi fått inn 34 søknader, og det søkes om til sammen 2,9 mill kr. Trolig vil vi få inn flere søknader om midler til akutte tiltak i løpet av beitesesongen. Ved søknad om FKT-midler er det krav om elektronisk søknad via elektronisk søknadssenter. Søknadsfrist er 15. januar., mens akutte tiltak kan det søkes om hele året.

Andre tilskuddsordninger med midler forhandlet fram over jordbruksavtalen kan også være aktuelle, og kan sees i sammenheng med bruken av FKT-midler. Eks. tilskudd til tiltak i beiteområder. I år har vi 800 000 kr til rådighet innenfor denne ordningen i ST. Kostnader med omsøkte tiltak er beregnet til i overkant av 6 mill kr. Behovet for midler innenfor denne ordningen er altså langt større enn årets ramme. Ordningen er nå til evaluering sammen med andre miljøvirkemidler på landbruk med tanke på forenkling, og bevilgningen framover kan derfor være noe usikker.

Flere var kritiske til bruken av FKT- midler. Blant annet vil tidlig nedsanking og seint slipp kreve mye areal som ikke finnes i Oppdal. Brukere av fjellheimen til beite er avhengig av fellesskap og at brukere hjelper hverandre. Det er vanskelig å finne tiltak som virker tapsforebyggende, f.eks i forhold til kongeørn.

KVS: Ikke mål om yngling, rette tiltak mot arten som gir skade, om mulig. Ikke mot beitebruken.

EDA: Erstatning ved pålegg om tidlig nedsanking: Mattilsynet kan med hjemmel i dyrevelferdsloven gi dyreeiere pålegg om restriksjoner i bruk av utmarksbeite på grunn av rovvilt (eks pålegg om tidlig nedsanking).

Da trer en annen kompensasjonsordning i verk: Forskrift om kompensasjon ved restriksjoner i bruk av utmarksbeite på grunn av rovvilt. Landbruksdirektoratet forvalter forskriften. Formål med ordningen er å gi dyreeiere som mottar inngripende vedtak om beiterestriksjoner, økonomisk kompensasjon.

Kompensasjonen skal bidra til å dekke økte førkostnader ved at dyra som følge av restriksjonene må holdes på innmarksbeite eller annet inngjerdet eller rovdryrsikkert beite. Søknad om kompensasjon sendes fylkesmannen i dyreeiers bostedsfylke. Søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet skal benyttes. Kopi av vedtak fra Mattilsynet og bekreftelse

Vår dato	Revisjon	Vår referanse
20.04.2015		15/00232-7

på at vedtak er fulgt, samt annen nødvendig dokumentasjon legges ved søknaden. Søknadsfristen er 31. oktober det året restriksjonen gjelder.

Frank Røym avsluttet møtet med å slå fast at dialog mellom faglagene og Fylkesmannen er viktig for bedre å få forståelse for beslutningsgrunnlaget og erstatningsregelverk for rovdyr og sau.